

fahs

NUMMER 1 • FEBRUAR 2002 16. ÅRGANG

*Sildefiskere fra Nordkysten bringer fangsten i land.
Udsnit af træsnit i Illustreret Tidende, 1867 (Carl Neumann).*

et blad fra
Frederiksborg Amts Historiske Samfund

Godt nytår

Velkommen til endnu et år i selskab med Frederiksborg Amts Historiske Samfund.

På bagsiden af dette blad indkaldes til den årlige generalforsamling, og vil du som medlem have indflydelse i vores forening, så vil vi opfordre dig til at møde op i Farum den 9. marts. Efter generalforsamlingen skal vi se nærmere på Farumvejgård, Ellegården og købmandsbutikken Cornelen, som Farum Kommune har besluttet at bevare for eftertiden.

Bestyrelsen er i gang med at planlægge udflugter, foredrag, årbog og andre aktiviteter. Vi håber at se så mange medlemmer som muligt til vores aktiviteter, for vi synes at foreningen har mange spændende ting at byde på.

Årbogen 2002 vil udkomme i april måned, hvorefter du vil få den tilsendt. Denne gang er emnet musik og ungdomskultur. I bogen skrues tiden ca. 40 år tilbage, da The Shadows, The Beatles og The Rolling Stones var de unges idoler. Bogen beskriver hvad der skete på musikfronten her i Nordsjælland, hvor naboens søn sam-

men med vennerne blev idoler i den lokale ungdomsklub, og Stoke Sect fra Birkerød var på forsiden af alle landets popblade. Vi har fået fremstillet en cd med originale eksempler på den musik, som de lokale grupper spillede i 1960'erne. Cd'en vedlægges bogen, så du har mulighed for at høre den musik, som du læser om.

Tirsdag den 15. januar blev årbogsregisteret indviet ved en reception på Helsingør Bibliotek. Repræsentanter for pressen var til stede, og dagen efter var der pæne omtaler både i Frederiksborg Amts Avis og Helsingør Dagblad.

Internetadressen er: www.helsbib.dk/tilbud/lokalhistorie/fahs/index.htm

Til slut – hvis du kender nogen, der har lyst at vide mere om FAHS og medlemskab af foreningen kan du få tilsendt FAHS-brochurer ved henvendelse til et af bestyrelsesmedlemmerne.

Med venlig hilsen og på gensyn i FAHS
Henrik A. Bengtsen
Formand

fahs

FAHS er et medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund og udkommer fire gange om året; i februar, april, august og november.

Artikler til bladet sendes til:

FAHS, Helsingør Kommunes Biblioteker,
att. Eva Stennicke, Lundegade 13, 3000 Helsingør.

Telefon: 4928 3622, fax: 4928 3627.

E-mail: eva.stennicke@telia.com

Medlemskab og kontingent:

Helsingør Teaterforening, Havnepladsen 1, 3000 Helsingør.

Telefon: 4920 0811.

Redaktion

Bibliotekar
Eva Stennicke
(ansvarshavende red.)

Tryk: A-print,
Espergærde
Layout, sats og
tilrettelæggelse:
Eva Stennicke

Christian den 5.s sidste lykkelige sommer

af Bjørn Westerbeek Dahl

Forfatteren har særligt beskæftiget sig med dansk fæstningshistorie og Danmarks kortlægning. Arbejder nu på en afhandling om Københavns befæstning 1606-1721.

Nærheden til København har altid gjort Nordsjælland til det foretrukne jagt- og udflugtsmål for de danske konger. Det gælder så udpræget under Christian den 5. (1670-1699), der gerne brugte Frederiksborg og Kronborg som udgangspunkt for sine jagter. Selv efter godt 300 år kan man stadigvæk se rester af kongens private interesser i landskabets mange jagtvejssystemer, særligt stjernesystemerne i Store Dyrehave og i Gribskov, der netop blev anlagt i 1680'erne.

Hertil kom, at Christian den 5. elskede heste og aldrig lod en lejlighed gå fra sig for at besigtige staldene på Sparepenge eller i Esrum, og jævnligt kørte eller red han rundt i vangene omkring Hillerød for at se, hvorledes hestene trivedes.

Et anonymt håndskrift, der beretter om kongens færden fra 1681 til 1699, giver en del gode oplysninger om de kongelige fritidsinteresser i Nordsjælland i disse år: Det er ført noget ujævnt fra 1681 til og med april 1690, men herefter er der indførsler for hver dag – uanset om der »passerede noget» eller ej. Som håndskriftet fremtræder nu, er det skrevet i én omgang, og da nogle af årene endvidere findes i separate »udgaver«, er det vel mest sandsynligt, at det er sammenskrevet på grundlag af forskellige dagbøger, ført af flere personer eller efter forskellige principper – alt efter tidspunktet for dagbogs-

affattelsen.

Således indeholder jagtberetningerne for 1698 pludseligt nærmere angivelser af jagtudbyttet, der kun undtagelsesvis er med tidligere. Tilfældet vil således, at vi hermed har en meget udførlig oversigt over den jagtglade Christian den 5.s sidste lykkelige sommer i Nordsjælland.

Jagten foregik som oftest om formiddagen som parforcejagt, datidens yndede jagtform: Når hundene havde opsporet en hjort, blev den forfulgt til den segnede, hvorefter jægeren kunne give den nådestødet med sin hirschfænger. Efter formid-

Kong Christian 5.

Udsnit af kobberstik fra Jørgen Styrh:
Kobberstikkeren Albert Haelwegh. 1965.

dagens oplevelser blev frokosten typisk indtaget på Esrum, i Østrup (en forgænger for Fredensborg Slot) eller Nyrup, hvor hoffets kvinder så også indfandt sig, hvis de ikke – hvilket forekom meget sjældent – også havde deltaget i jagten. Eftermiddagen blev sjældent udnyttet til jagt, men den blev undertiden brugt til at holde jagtret, hvor jagten blev vurderet og udbyttet fordelt. Som oftest blev eftermiddagen dog brugt til at forrette de pligter i »rådet«, som en enevældig monark ikke kunne slippe for selv midt i ferie- og jagtsæsonen.

Det meste af august-september 1698 opholdt kongen sig på Frederiksborg, og som en indledning til jagtsæsonen kørte han den 13. august ud i en chaise i Hillerøds omegn, og hørte i Rønnevang nær Freerslev Hegn for første gang hjortene brøle. Han har givetvis glædet sig til de kommende jagtopplevelser!

Normalt varede en jagt fra 3/4 time til 1½-2 timer, som da kongen den 10. september 1698 fangede en hjort efter 1½ time mellem Stjernen og Multebjerg i Gribskov. Men i særlige tilfælde kunne den også strække sig over betydeligt længere tid, som den 19. september 1698, da kongen jagede fra Kronborg, og hjorten først efter tre timer gav op ved Borup, godt 25 km i lige linie fra udgangspunktet.

Jagten kunne undertiden strække sig over flere dage: Således var kongen den 24. august 1698 på jagt i Store Dyrehave efter en stor hjort, som dog slap fra hundene, idet den efter et kvarters tid løb forbi de lærredslapper, der var sat op ved grænsen for jagtområdet for at skræmme dyret fra at slippe bort. Jagtselskabet (og hundene) fandt imidlertid en anden, mindre hjort, der sikrede dagens udbytte. Den undslupne hjort blev fundet igen den 1. september ved »vej nr. 7« i Store Dyrehave,

altså den vej i skovens stjernesystem af jagtveje, der ligger nærmest vore dages kryds Kongevejen/Overdrevsvejen, hvor man også havde set den første dag. Den løb dog endnu engang uden om lapperne i retning af Grønholt Vang og Karlebo Mose, hvor den gemte sig, og hundene mistede igen færdens af den. Til al held for jægerne dukkede der nogle nye »friske« dyr op, der kunne trøste jagtdeltagerne. Den store hjort må imidlertid have været lidt af en udfordring – der gik med et moderne udtryk »sport« i jagten – for tre dage senere kørte kongen igen ud i Store Dyrehave for at se efter hjorten. Det lykkedes også, men han fik ikke fanget den. Den følgende dag var optaget af andre gøremål og dagen efter hindrede dårligt vejr jagten. Først den 6. september blev den igen opsporet – denne gang i Grønholt Vang. Jagten førte den til et sted mellem Kirkelte og Bassehus ved Store Dyrehaves sydvestligste udkant, og her »gav dyret fangst«.

Få dage senere jagedes, ligeledes fra Kronborg, en hjort, der først gav op fire timer senere ved Mikkelsborg nord for Rungsted godt 15 km mod syd, men da havde Christian den 5. forladt jagten. Han var i denne periode stærkt gigtplaget og blev ofte kørt rundt i rullestol, og har i 1698 næppe selv kunnet deltage som andet end tilskuer eller som »passiv deltager«, der med sin hirschfænger kunne afslutte jagten, men som ikke deltog i den vilde jagt fra hesteryg. Den 31. august var kongen i øvrigt et smut i København og så på Gjethuset en »invention«, en opfindelse, hvormed man kunne komme op på en hest. Den synes at være blevet udført af hensyn til kongens dårlige helbred. Om den har haft nogen betydning, er imidlertid tvivlsomt, den nævnes i hvert fald ikke i dagbogen.

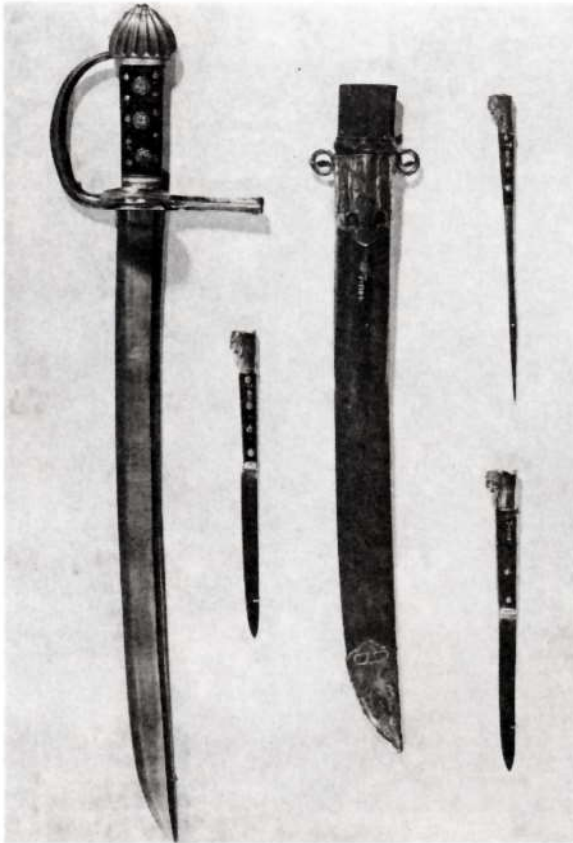
*De fines jagt i 1600-tallet. Kobberstik af Th. Galle.
Gengivet efter Mogens Espersen: Bomskud og pletskud. 1998.*

Jagten på hjortevildt var den mest yndede jagt, og den var som oftest arrangeret som parforcejagt. Hofdagbogen giver oplysninger om i alt 32 parforcejagter i Frederiksborg Amt i perioden 1681-1699.

Hertil kom almindelige jagter i Nordsjælland, som nævnes i alt 68 gange i dagbogen, men nogle af disse kan dog godt have været organiseret som parforcejagter uden at dette tydeligt fremgår. I antallet af almindelige jagter indgår også mere eller mindre »tilfældige jagter«, for på sin vej fra et sted til et andet benyttede Christian den 5. ikke sjældent lejligheden til at skyde et eller andet dyr, der tilfældigt passerede hans vej. Da Christian den 5. den 13. september var i Esrum for at »brænde« føllene, dvs. påse, at de fik det kongelige

ejermærke (C5), skød han på vej hjem en då. Det er den eneste gang, dagbogen nævner et dådyr. Kid nævnes aldrig, og jagten har normalt været rettet mod bukke (af kronvildt).

Christian den 5. dyrkede også jagt med falke. Det nævnes en enkelt gang, således 1. april 1682 og den foregik »foran porten på Frederiksborg«. Om udbyttet forlyder intet. Tre gange (13. november 1690, 9. november 1692 og 19. december 1694) blev der afholdt vildsvinejagt fra Frederiksborg. Den sidste gang foregik den i Store Dyrehave og her er udbyttet på hele 33 svin med en »bifangst« på 9 ræve. En enkelt gang nævnes en jagt på unge ænder. Den foregik den 9. juni 1698 mellem Frederiksborg og Esrum. Udbyttet nævnes ikke.

*Hirschfænger, der tilhørte Frederik 2.
De små knive føres i en lomme foran på skeden.*

Gengivet efter Den danske Jagt i Fortid og Nutid. Red. af Henning Scheel. 1947.

Der blev jaget i enhver ledig stund, når kongens helbred tillod det, og selvom de mere farverige jagtberetninger nemt kan overskygge omtalen af kongens pligter, viser statistikken tydeligt, at jagtdagene var undtagelsen. Han var en pligttopfyldende monark, der næsten dagligt »var i rådet« eller i øvrigt passede sine forretninger.

Bortset fra inspektionsrejser, typisk til hertugdømmerne og til den årlige mønstring af hæren ved Kolding, rejste kongen sjældent ud og nutidens royale sommerrejser rundt i landet kendtes ikke i 1600-tallet. Således er det en undtagelse, når de kongelig herskaber i 1693 besøgte

Helene Kilde ved Tisvilde, hvor de drak af vandet og i øvrigt så Helenes grav. Det skete sandsynligvis lige efter kongens kraftige podagraudbrud og fandt sted den 22. juni, altså lige ved midsummer, da vandet blev anset for at være mest helbredende. Kongens private regnskaber fortæller i øvrigt, at han ved denne lejlighed gav en bonde fire mark, hvad så end denne mand har gjort sig fortjent for.

Næste gang dagbogen nævner en udflugt i Nordsjælland, var et kongeligt besøg på Maglehøj sydøst for Frederiksværk om eftermiddagen den 17. august 1698, hvor den anonyme dagbogsforfatter tilsyneladende imponeret noterede sig, at man kunne se Roskilde Domkirke, Jægerspris, Frederiksborg og helt til Skåne. Det må have været en meget klar dag! Den følgende dag vendte man tilbage til samme egn, da man under en jagt forfulgte en hjort til Avderødhavøen. Kongen kunne ikke selv deltage i jagten men fulgte dog så meget med, som han nu kunne, og undervejs fik han lejlighed til at se, hvor Dronninggård havde ligget. Denne dag spiste man ved Avderød Mølle, hvor amtmand J.O. Raben havde sørget for middag »på en høj«, sandsynligvis Møllehøj, hvorfra man også må have haft udsigt over det smukke landskab. Samme eftermiddag kørte man nord om Arresø over »Asserbo Sand« og via lokaliteten »Biereke« tilbage til Frederiksborg efter at have set sandflugtens hærgen.

Sommeren 1698 var tilsyneladende en lykkelig sommer for den svagelige monark, der i april var fyldt 52 år. Det blev også den sidste sommer, hvor han på den måde kunne nyde jagtlivet og Nordsjællands yndigheder: Den 19. oktober blev han i Jægersborg Dyrehave skadet af en hjort, der uventet rejste sig op igen, da kongen

ville give den nådestødet med sin hirschfænger. Det medførte et langt sygeleje for den svækkede konge, der først i marts det følgende år så småt begyndte at komme ud igen. Noget af det første, Christian den 5. foretog sig, var ikke overraskende at overvære en jagt. Den foregik den 17. april ved Ny Hollænderby (det nuværende Frederiksberg, altså ganske nær på København). Det meste af sommeren opholdt han sig på Frederiksborg og dyrkede så godt det var muligt for ham det sædvanlige ritual under ophold her: Bese heste, køre rundt i vangene og spise på Esrum, Østrup eller Nyrup. Han deltog endog i en parforcejagt den 17. juli, som dog ikke gav udbytte efter hvad der berettes. Dagbogens

notater kan dog ikke sløre, at kongens aktivitetsniveau var meget begrænset. Et par småjagter, den 19. juli og igen den 22. juli, var de sidste kongen – mere eller mindre passivt må vi formode – nåede at deltage i, før han stærkt afkræftet blev ført til Københavns Slot, hvor han døde den 25. august 1699, kun 53 år gammel.

Note:

Håndskriftet findes på Det Kongelige Bibliotek. Håndskriftsamlingen. Rostgård 62-Fol.

Kongens kammerregnskab er trykt i: Emil Marquard: Kongelige Kammerregnskaber fra Frederik den III.s og Christian V.s Tid. 1918.

Nyt om bøger

ved Eva Stennicke

Skt. Olai Kirke. Restaureringen af Helsingør Domkirke 2000-2001 og undersøgelserne af de borgerlige begravelser. Redaktion: Lone Hvass m.fl.

Helsingør Kommunes Museer, 2001.

156 sider : ill.

ISBN 87-89120-46-9. Pris 100 kr.

Udkommer også som årbog fra Helsingør Museumsforening.

Uglen, Champagnegaloppen og Den skødesløse. En bog om øgenavne – specielt på værftet i Helsingør. Af Kenno Pedersen og Bent Jørgensen i samarbejde med Georg Poulsen og Steen Johansen.

Helsingør Museumsforening, 2001.

79 sider : ill.

ISBN 87-89120-45-0. Pris 100 kr.

Henning Henningsen: Historien om Helsingørs byvåben.

Helsingør Kommunes Museer, 2001.

27 sider : ill.

ISBN 87-89120-44-2. Pris 50 kr.

Sven Damsholt: For ret at byde. En dansk kornetelevs erindringer fra Kronborg.

Kbh., 2001. 133 sider.

ISBN 87-89452-86-0. Pris 156 kr.

Forfatterens oplevelser på kornetskolen på Kronborg i tiden før besættelsen.

Socialdemokratiet i Hillerød kredsens 100-års jubilæum.

Socialdemokratiet i Hillerød kredsens, 2001. 28 sider : ill.

Festskriftet er udgivet i anledning af jubilæet den 14. oktober 2001.

Farumvejgård

Årets generalforsamling skal, som det er annonceret på bagsiden af dette nummer, holdes på Farumvejgård i Stavnsholt.

Farumvejgård hører til Farums Arkiver & Museer. Følgende tekst er hentet fra brochuren »Velkommen til Farums Museer«.

Et besøg på Farumvejgård

Vi starter på 1. sal. Her vises først fra stationsby- til forstadskultur. Vi ser på det store skift fra det relativt rolige og færdig-etablerede Farum i efterkrigstiden og frem mod det stadigt foranderlige Farum omkring år 2000. Gennem tre tilflytter-skæbner anskueliggøres, hvordan det moderne Farum først og fremmest er skabt af folk »udefra«.

Herfra går vi ind i det gule etplans parcelhus. Det var sådan et hus, mange flyttede ud til i Farum i 1960'erne. Det åbne såkaldt amerikanske køkken var et »must« med efterhånden mange elektriske hjælpemidler. Husholdningsmaskinerne var helt nødvendige, da kvinderne skulle på arbejdsmarkedet før ligestillingstankerne slog igennem. Der var andre tilflyttere. De boede ofte i kår som i Fremmedarbejderklubværelset. I slutningen af 1960'erne og begyndelsen

af 1970'erne indvandrede mange især mænd fra Jugoslavien, Tyrkiet og Pakistan for at arbejde i industrien. Virksomhederne tog ansvar for sine nye medarbejdere gennem at skaffe klubværelser.

I Knudsens Frisørsalon kan man nærmest indsnuse stemningen af et nyt fænomen fra forstadskulturen. I stationsbyen gik »borgerne« til barberen, men i forstadskulturen blev det også arbejderens mulighed. Forstadskulturens Farum oplevede i første halvdel af 1970'erne opførelsen af kommunens absolut berømteste byggeri, nemlig Farum Midtpunkt. Det var mon-dænt og originalt og det var stort! De, som flyttede ind, var ikke de forventede »bedsteborgere«, men derimod betænkeligt »røde« med helt nye opfattelser af beboer-fællesskab, beboerdemokrati og krav til offentlig service.

Indtil slutningen af 1980'erne kunne tilflyttede indvandrere og flygtninge i Danmark og Farum oftest ikke få daglige input fra de områder af verden, de kom fra. I Den iranske Stue anno 1985 anskueliggøres bl.a. den kulturkonservatisme, som ofte blev resultatet indtil parabolernes udbredelse. I Pizzariaet og Kineserrestauranten beskæftiger vi os med myter om nydanske forhold. Endelig kan man besøge Mindebanken, hvor folk selv afgør, hvad der skal være deres historiske minder for fremtiden.

I stueetagen kan den besøgende i plancher og udvalgte museumsgenstande følge de lange linier i indvandringens kulturhistorie i Danmark fra hollænderne på Amager, over herrnhuterne i Christiansfeld, huguenotterne i Fredericia, svenskerne på anlægsarbejde, jødiske flygtninge, Wiener- og Finlandsbørn og ungarske flygtninge til de seneste årtiers indvandrere, flygtninge og familiesammenførte.

Lidt om Boderne

*Af museumsinspektør Lars Bjørn Mad-
sen*

Boderne er et af de mindste fiskerlejer på Nordkysten. Der er ganske vist ikke meget fiskerleje tilbage, og med Helsingør Kommunes velsignelse af alle gode skatteydere, der ønsker at bebygge selv den mindste plet på denne prægtige kyst, kan man frygte at navnet Boderne en skønne dag glider ud af amtets og kommunens liste over gængse stednavne. Boderne grænser mod sydøst til Aalsgaarde ved Ndr. Strandvej 168 og 170 og mod nordvest til Ellekilde ved nr. 242. Sammen med Saltbodleje, som senere kom til at hedde Tisvildeleje, vidner disse to gamle fiskelejer på Nordkysten om det sæsonfiskeri, der gik forud for etableringen af de egentlige, permanente fiskerlejer. Om efteråret, når der var masser af sild i Sundet, drog folk fra oplandet ned til stranden, hvor de i denne periode opholdt sig i simple boder opført til formålet, medens fiskeriet stod på.

Fra Ræveleje – et i slutningen af 1600-årene nedlagt fiskerleje i Hornbæk Plantage – kender vi til en bod fra en udgravning af et af lejets huse. Udgravningen, der skete i et samarbejde mellem Helsingør Bymuseum, Gilleleje Museum og Nationalmuseet, viste ved de bevarede syldsten, at det pågældende hus oprindeligt må have været en næsten kvadratisk, godt 11 kvadratmeter stor lerklinet fiskerbod. Boden har været forsynet med et lerstampet gulv og et primitivt åbent ildsted, som kunne benyttes til madlavning, varme i den kolde sæson og til tilvirkning af blyemner til fiskeredskaberne. Sidstnævnte funktion synes fund af blyaffald ved huset at kunne påvise. Det ser ud til at boden på

et tidspunkt har været nedbrændt, og siden er den blevet udvidet betydeligt mod øst med en 8 m lang og knap 4 m bred tilbygning og med den gamle bod som et ekstra rum, og dette nye hus har fungeret som helårsbolig. Boderne til sæsonfiskeriet kan vel også have været endnu tarveligere udført – af forhåndenværende materialer, som drivtømmer og ris fra kystens kratbevoksning, da de jo som sagt kun tjente til kortvarigt ophold.

Fiskelejet Boderne har således været et såre beskedent samfund nedenfor den stejle kystskrænt, hvor de lave stråtækte bygninger på det lyng- og kratbevoksede terræn ikke har gjort synderligt væsen af sig. Fiskerboderne er i sidste halvdel af 1500-årene blevet afløst af i alt fire helårshuse, der næppe har haft mere end et par rum, hvor det største har fungeret både som opholdsstue, soveværelse og køkken. Fra bageovnen, der også klarede opvarmningen af stuen, er røgen sivet ud i rummet og ud i det fri gennem en lyre i taget. Fiskerne har foruden deres fiskeri haft nogle husdyr og dyrket den sandede jord i læ bag husene med nogle tolerante afgrøder. I 1681 nævnes tre engstykker øst, vest og nordøst for fiskeren Jens Bendtsens hus samt et indelukke til høslæt ved lejets andet hus. Kunstneren Niels Frederik Rohde besøgte stedet i 1854 og malede sit fra lithograftegningen så kendte billede af »Odinshøi ved Hellebæk«, hvor et par af Bodernes stråtækte, nu med skorsten forbedrede huse danner baggrund for et vindblæst, stort set uopdyrket landskab, hvor et par får vidner om fiskernes beskedne

kvægbrug. I baggrunden afslører de op-hængte net hovederhvervet.

Her i Boderne, kun forbundet til om-verdenen af det sandede hjulspor, der i 1880'erne skulle blive til Nordre Strandvej, har beboerne beskæftiget sig med at ordne deres redskaber og istandgøre og nedsalte de fisk, der blev fanget – en fangst, der fortrinsvis er indgået i den private hus-holdning. Indimellem har fiskerkonerne dog møjsommeligt fragtet fangsten den lange vej til sundtoldsstaden for at sælge den på byens lille fiskertorv i hård konkurrence med Nord- og Sydkystens andre fiskersamfund. I det hele taget faldt nogle af Øresundstoldens givtige sidegevinster af på Nordkystens fiskere, og troligt nok har nogle af Boderne fiskere i 17- og 1800-årene tjent en ekstra skilling ved

færgemands- og kadrejervirksomhed. Hyggeligt har her dengang set ud ved Boderne, og det er bestemt ikke uden grund, at Rohde og andre af 1800-tallets malere og landliggere har ladet sig fascinere af disse utrættelige fiskere og deres liv på den barske Nordkyst.

Boderne blev aldrig til et stort fiskerleje, og i modsætning til nabolejerne Ellekildes og Aalsgaardes blandede krog- og garnfiskeri, drev man udenfor efterårets sildefiskeri udelukkende fiskeri med kroge, primært efter torsk og kuller. Fra sin båd trak fiskeren op til 1.000 kroge, når der ellers var tilstrækkelig med agn at få. Boderne bestod i 1610 af fire huse, der på det tidspunkt var ganske ruinerede, antagelig fordi fiskeriet var stærkt aftagende, noget der gjaldt alle fiskerlejerne. Også sand-

Boderne, Villa Barbicaja, Ndr. Strandvej 232 i 1898.

Venligst indscannet og udlånt af Hellebæk-Aalsgaard egnhistoriske Forening.

flugten i området kan have gjort sig gældende, da den selvsagt hæmmede fiskerne i deres daglige arbejde. I 1681 er antallet af huse i Boderne halveret, og de to tilbageværende er beboet af førnævnte fisker Jens Bendtsen og enken efter fiskeren Hans Jacobsen.

Hvorvidt Bodernes stråttækte huse (i dag Ndr. Strandvej nr. 216 og 218) siden hen er blevet helt ombygget eller har stået uforandret, da grev Schimmelmänn og hustruen Emilie med sin nære ven, greven og digteren Friedrich Leopold Stolberg i 1776 opholdt sig på Hellebækgaard, ved vi næppe, men husene var i hvert fald genstand for særlig opmærksomhed, da det fine selskab en dag drog op til Odinhøj for at beundre udsigten. Fra Hellebækgaard gik turen over det maleriske eng-, ager- og kratplettede landskab, endnu uforstyrret af byggeri som Hostrup-Schultz's Lille Odinhøj og fideikommis'ets teglværk.

Kun øjnede selskabet måske Apperups stråttage og den store Nordskovgaard, og de passerede de to mindre landejendomme Bobakkehus og Thorshuset. Det 41 meter høje Odinhøj var »opdaget« og navngivet af Schimmelmänn efter den nordiske mytologi, og det nærliggende Thorshus havde naturligtvis fået sit navn ved samme lejlighed. Schimmelmänn lod Odinhøj beplante og indhegne for at sikre dette pragtfulde sted mod uvedkommende. Det var bestemt ikke uden grund, at Stolberg lod pennen flyde efter besøget på Odinhøj i 1776, og den dag i dag kunne man få lyst til det samme. I sin »Ode til Hellebæk, eine seeländisches Gegend« får vi hans beskrivelse af udsigten fra Odinhøj, hvor han bl.a. gør opmærksom på Bodernes »moosige Hütte« (mosbegrøede hytter) og dermed det lille fiskerleje.

I 1874 var Boderne vokset med endnu

et hus til fordums tiders i alt fire, men kun to af husene var nu beboet af fiskere, idet to arbejderfamilier, antagelig ved geværfabrikken, boede i det tredje og to stenfiskere i det fjerde. Et af husene hed »Lokkens Hus« thi gennem flere slægtsled havde husbonden været kaldt Lokken. I århundredets sidste tiår skiftede de lyng- og kratbevoksede strandenge for foden af den stejle kystskrænt langsomt karakter i form af gode arkitekttegnede sommerhuse som »Hortensia«, »Barbicaja« og »Rytterhuset« med velordnede haver foruden adskillige pensionater. Boderne var opdaget.

Artiklen har tidligere været trykt i *Sognebladet. Hellebæk-Ålsgårde Borgeravis. 1999, nr. 39*. Desuden kommer den til at indgå i Lars Bjørn Madsens bog om Nordkysten, som udkommer sidst på året.

Sommerturen

Sæt allerede nu kryds i kalenderen ved lørdag den 1. juni 2002.

I forhåbentlig strålende sol skal vi på en rigtig spændende udflugt. Målet for turen er ikke fastlagt på nuværende tidspunkt, men datoen ligger fast.

Med venlig hilsen fra Turudvalget

Generalforsamling i Farum

lørdag den 9. marts 2002

Der indkaldes hermed til ordinær generalforsamling
lørdag den 9. marts 2002 kl. 13.30
på Farumvejgård, Stavnsholtvej 170, Farum.
Dagsorden ifølge lovene:

1. Valg af dirigent
2. Foreningens beretning
3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab
4. Forslag fra bestyrelsen eller fra medlemmerne
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer
6. Valg af to revisorer
7. Fastlæggelse af kontingent
8. Eventuelt

Efter generalforsamlingen

FAHS serverer kaffe og et stykke kage, og der kan købes øl og vand.

I forbindelse med kaffepausen vil Farums nye arkiv- og museumschef Cathrine Kyø Hermansen introducere vores efterfølgende besøg på museerne Farumvejgård, Ellegården samt det lille købmandshus Cornelen. De to gårde og købmandsbutikken ligger så at sige dør om dør, og frivillige fra Farum Lokalhistoriske Arkiv- og Museumsforening vil vise os rundt.

Vi forventer, at vi siger farvel og på gensyn efter ca. 3 timer.

Nærmere omtale af Farumvejgård findes på side 8.

Vejviser: Stavnsholtvej begynder ved Farum S-togstation, krydser Frederiksborgvej og går over Hillerød-motorvejen – derefter finder du nr. 170 i Stavnsholt, ca. 2 km fra stationen.